Stockholm 2026-10-15

Remissvar

Svenska Stadsnätsföreningen
Handläggare
Tel 0709-530697
mia.wihlborg@stadsnatsforeningen.se

Post och- Telestyrelsen
Handläggare: Marcus Lindvall
marcus.lindvall@rpts.se

OM SVENSKA STADSNÄTSFÖRENINGEN

Svenska Stadsnätsföreningen är en bransch- och intresseorganisation som representerar stadsnät i närmare 200 kommuner och 120 leverantörer av tjänster och utrustning inom bredbandsområdet. Föreningen företräder därmed en absolut majoritet av de aktörer som aktivt investerar i ny modern infrastruktur för bredband i Sverige.

Stadsnätsföreningen tackar för samförståndet vid begäran av anstånd av remissvar och för möjligheten att lämna synpunkter i Samråd avseende förslag till kalkylmodell för det fasta nätet

Att den kalkylmodell som kommer att ligga till grund för PTS framtida arbete med att bedöma rättvisa och skäliga tillträdespriser är anpassad till de lokala stadsnätens olika förutsättningar är avgörande.

Stadsnätsföreningen har betydande invändningar både på myndighetens process och underlag samt på förslaget till kalkylmodell. Dessa invändningar redovisas i detta svar som tagits fram i dialog mellan Stadsnätsföreningen och representanter från dess medlemmar.

Med andra ord förutsätter Stadsnätsföreningens att det nuvarande förslaget kommer att samrådas vid ytterligare tillfällen och prövas mot representativa förhållanden för landets stadsnät.

Elin Bertilsson
VD
Svenska Stadsnätsföreningen

Mia Wihlborg
Handläggare
Svenska Stadsnätsföreningen

Undertecknande bekräftar härmed sitt godkännande av dokumentet i dess helhet, inklusive samtliga efterföljande sidor 1–15

Sammanfattning

Stadsnätsföreningen anser att det inte går att bedöma den föreslagna kalkylmodellens principer eller utvärderingsmodell då dessa saknar tillräcklig information för att fullt ut kunna bedöma dess konsekvenser.

Stadsnätsföreningen kan också konstatera att förslaget till prisnivåer i modelldokumentet inte ligger i de nivåer som stadsnäten redoviserar vid undersökningar genomförda av föreningen. Stadsnätsföreningen vill också betona att det finns stora geografiska skillnader vilket också behöver vägas in av myndigheten då flera av de stadsnät som kan komma att omfattas av en reglering har geografiska förutsättningar som skiljer sig från landet som helhet.

Stadsnätsföreningen kan förstå behovet av ett verktyg för att kunna bedöma rättvisa och skäliga priser. Stadsnätsföreningen anser dock att PTS behöver komplettera den föreslagna kalkylmodellen så att lokala kostnadsförutsättningar, robusthetskrav och realistiska aktiveringsgrader får genomslag. Detta svar ska därför ses som en ansats att bidra i det arbetet.

Nationell modell utan hänsyn till den lokala marknaden

Den svenska bredbandsmarknaden skiljer sig tydligt från många andra EU-länder genom en stor andel lokala, kommunalt ägda nät vid sidan av ett fåtal nationella aktörer.

Under tre decennier har de kommunala stadsnäten byggt ut fiber, erbjudit öppna nät och därigenom skapat förutsättningar för låga priser, hög konkurrens och en snabb utbyggnadstakt. Detta har både PTS och internationella aktörer som OECD tidigare lyft fram som en viktig framgångsfaktor för Sveriges digitalisering och konkurrenskraft.

Stadsnätsföreningen har också vid tidigare samråd riktat kritik mot PTS gällande att förslaget till kalkylmodell inte tar tillräcklig hänsyn till denna marknadsstruktur. Stadsnätsföreningen ser inte att myndigheten i samband med nuvarande samråd gjort anpassningar för att förändra detta.

PTS skriver i samrådets dokument till att den tidigare regleringen av Telia använts som förlaga i flera sammanhang för att skapa utkastet till kalkylmodellen. Stadsnätsföreningen anser att PTS i samma ärende bör utreda den öppna nätmodellen som en del i arbetet med den kommande kalkylmodellen, som ju skall baseras på flera olika nätägares förutsättningar.

En nationell schablon riskerar att underskatta kostnaderna för stadsnät med långa avstånd, svåra markförhållanden eller höga lokala tillstånds- och återställningskostnader. Den kommande kalkylmodellen behöver därför kunna spegla förutsättningarna inom respektive nätområde.

PTS reflekterar över svårigheterna att få mer detaljerad kunskap och insyn i operatörerna verksamhet.[1] Stadsnätsföreningen erbjuder sig att facilitera möjligheter för PTS att förvärva kunskaper och insikt i stadsnätens verklighet, både genom detta remissvar, men också via besök i stadsnätsverksamheterna, och på så vis säkerställa att PTS har en god insyn i stadsnätens verkansvillkor.

[1] Modellreferensdokumentet sid 51 kapitel 5.4

Sammanfattande invändningar från Stadsnätsföreningen

Att det inte möjligt att bedöma innebörden av den föreslagna kalkylmodellen, eller principerna, med mindre än att den datakälla som avses användas är angiven, specificerad och inlagd i utvärderingsmodellen.

Att vikten av robusta och resilienta fibernät inte avspeglas i utkastet till kalkylmodellen

Att lokala föreskrifter inte getts den vikt de utgör för hur nätägare kan operera i sitt nätområde.

Att förenklingen av nätmodellen inte stämmer med den nätdesign och de utbyggnadsmönster som Stadsnätsföreningen känner igen.

Att varken MDU eller NRO skall ingå i den kommande kalkylmodellens automatiserade algoritmer utan att eventuell kostnadsdelning måste bedömas från fall till fall.

Att befintlig räntenivå i WACC är otillräckligt, att den kommande kalkylmodellen skall baseras på de aktörer som fått utkast till beslut om reglering av Marknad1, och att WACC behöver kompletteras med riktad riskpremie.

Att anläggningsinfrastruktur bör hanteras på samma vis som övriga nätinvesteringar och värderas till återanskaffningsvärde

Att förslaget till kalkylmodell behöver anpassas för de verksamheter som idag är aktuella för att omfattas av en reglering i Marknad1, och inte efter en modell anpassad för en nationell operatör med andra förutsättningar.

Då anpassning till de reglerade verksamheterna är avgörande för att säkerställa en rättvis analys av marknaden efterlyser Stadsnätsföreningen en särskild analys av PTS som bedömer huruvida ett framtida förslag till kalkylmodell säkerställer detta.

Stadsnätsföreningen är kritisk till utformningen av samrådet. De lokala stadsnäten står för en stor del av marknaden och utgör därför en viktig part i myndighetens samråd.

Stadsnätsföreningen ställer sig därför kritisk till att samrådet utformats på ett sådant sätt att det är svårt att ta del av förslaget till kalkylmodell. Kritiken kan exemplifieras med det faktum att det dels behövs särskild programvara för att kunna använda den föreslagna kalkylmodellen.

Sveriges stadsnät är inte en homogen grupp och Sveriges kommuner skiljer sig stort åt. Det kan exempelvis handla om kommuner med långa avstånd, hög andel semesterboende, god mobiltäckning samt hög andel av en viss geografi. Detta sammantaget gör att det är svårt för en stor andel av stadsnäten att bedöma den föreslagna kalkylmodellen som enbart är baserad på hypotetiska data.

Stadsnäten är enbart lokalt etablerade och felaktiga antaganden i en framtida slutgiltig modell riskerar därför att slå väldigt olika mellan de olika näten vilket Stadsnätsföreningen inte kan utläsa att PTS har förståelse för.

Innehållsförteckning

Brister i processen som ska utmynna i ny kalkylmodell 5
Brister i underlaget 5
Bristande transparens 5
Principernas hänvisningar till begrepp och datakällor 6
Princip 19 6
Princip 27 6
Hållbarhet 6
Geomodellen 7

Resiliens 7
PRINCIP 15 8
PRINCIP 4 8
PTS och Resiliens 8

Lokala Föreskrifter 9

Kalkylmodellens indatafil 10

Modernt nät och effektiva operatörer 10
Princip 1 10
Princip 2 11
Princip 10 11
Princip 20 11
Kalkylmodellens relation till MDU och NRO 12
Princip 9 12
Princip 17 12

Kostnadstäckning 13
WACC 13
Samförläggning 14
Anläggningsinfrastruktur 15
Princip 21 15
Princip 23 15

Brister i processen som ska utmynna i ny kalkylmodell

Stadsnätsföreningen är kritisk till utformningen av samrådet. De lokala stadsnäten står för en stor del av marknaden och utgör därför en viktig part i myndighetens samråd.

Stadsnätsföreningen ställer sig därför kritisk till att samrådet utformats på ett sådant sätt att det är svårt att ta del av förslaget till kalkylmodell. Kritiken kan exemplifieras med det faktum att det dels behövs särskild programvara för att kunna använda den föreslagna kalkylmodellen.

Sveriges stadsnät är inte en homogen grupp och Sveriges kommuner skiljer sig stort åt. Det kan exempelvis handla om kommuner med långa avstånd, hög andel semesterboende, god mobiltäckning samt hög andel av en viss geografi. Detta sammantaget gör att det är svårt för en stor andel av stadsnäten att bedöma den föreslagna kalkylmodellen som enbart är baserad på hypotetiska data.

Stadsnäten är enbart lokalt etablerade och felaktiga antaganden i en framtida slutgiltig modell riskerar därför att slå väldigt olika mellan de olika näten vilket Stadsnätsföreningen inte kan utläsa att PTS har förståelse för.

Brister i underlaget

Syftet med förslaget till kalkylmodell är enligt PTS att ge myndigheten förutsättningar för att kunna beräkna kostnadsorienterade tillträdespriser och ge underlag för att kunna bedöma rättvisa och skäliga tillträdespriser, i första hand på marknaden för lokalt tillträde till fibernät (marknad 1).

Stadsnätföreningen har tillsammans med övriga branschaktörer beretts möjlighet att komma in med synpunkter på den föreslagna kalkylmodellens principer också under 2025. Stadsnätsföreningen belyste genomgående i det svaret vikten av att ta hänsyn till stadsnätens unika förutsättningar, exempelvis till följd av placering i landet samt storlek på verksamhet.

Stadsnätsföreningen anser fortsatt att det finns betydande brister i förslaget till modell som presenterats i september 2026 och som riskerar att påverka stadsnäten negativt i större utsträckning än aktörer som är baserade i en större del av landet.

Formuleringar kring justerbar och skalbar samt olika geografiska marknader gör det svårt att värdera om den kommande kalkylmodellens framtida justeringar är rimliga eller relevanta för fibernätsägaren.

PTS resonerar kring behovet av goda kunskaper för myndigheten om kostnader för fibernät, samtidigt som den föreslagna kalkylmodellen saknar otroligt många kostnadsdrivande faktorer. I detta är risken stor att myndighetens eget verktyg leder myndigheten till en overklig uppfattning om fibernätens ekonomiska förutsättningar.

Bristande transparens

PTS betonar vikten av transparens på flera ställen i dokumentationen, något som Stadsnätsföreningen instämmer i. Dock är just samrådets bristande transparens en av de faktorer som Stadsnätsföreningen identifierat som bristfälligt i förslaget till ny kalkylmodell.

De priser som används i den föreslagna modellen ska enligt myndigheten vara hypotetiska och inte ses som ett slutgiltigt referenspris. Det är därför svårt för Stadsnätsföreningen och dess medlemmar att bedöma priset. En ansats till detta har dock genomförts och kommer redovisas längre ner i detta svar.

En förutsättning för att kunna bedöma huruvida den föreslagna kalkylmodellen går att realisera är att kunna värdera vilken information som den föreslagna kalkylmodellen bygger på. Det kan exempelvis handla vilka uppgifter och mätvärden som inkluderats. Huruvida kostnader för tillståndsansökan, överklaganden, förarbeten med mera är inkluderat är också svårt att avgöra. I och med att de priser som finns enbart är hypotetiska så är det också svårt att bedöma utifrån dessa huruvida de olika parametrarna är inkluderade.

Stadsnätsföreningen vill också belysa att flera av dessa kostnader också skiljer sig åt mellan landets olika delar. I och med att stadsnäten enbart är lokalt etablerade får det följen av att flera stadsnät har stor andel av en viss terräng. Det kan ge till följd att en modell som är anpassad efter en nationell schablon inte blir applicerbar på stadsnäten alternativt ger de lokala stadsnäten sämre förutsättning än konkurrerande aktörer.

Principernas hänvisningar till begrepp och datakällor

PRINCIP 19: BEDÖMNING AV BACKHAUL-PRISER SKA I FÖRSTA HAND SKE BASERAT PÅ RELEVANT BENCHMARKING-DATA.

PRINCIP 27: LIVSLÄNGDEN FÖR RESPEKTIVE TILLGÅNG SKA FASTSTÄLLAS BASERAT PÅ DATA FRÅN PTS TIDIGARE KALKYLMODELL, SMP-OPERATÖRERNAS RÄKENSKAPER ELLER ANDRA RELEVANTA KÄLLOR.

Princip 19

Stadsnätsföreningen är kritisk till att det används begrepp som inte definieras i modellreferensdokumentet.[2] I princip 19 råder det exempelvis oklarheter gällande vad som är relevant. Vid flera tillfällen används uttrycket "i första hand". Stadsnätsföreningen efterlyser ett förtydligande kring vad som menas med detta och i vilken utsträckning alternativa lösningar kommer att beaktas. Stadsnätsföreningen anser att det genomgående i förslaget saknas tillräcklig hänvisning till vilka datakällor som ligger till grund för förslaget.

Princip 27

Ett konkret exempel återfinns i princip 27 där tre enskilt tänkbara, eller adderade, datakällor nämns utan att det framgår vad som avgör huruvida den ena, den andra eller alla adderade ska användas. Detta gör det svårt att analysera konsekvenserna av förslaget.

Stadsnätsföreningen anser att det inte är möjligt att bedöma innebörden av den föreslagna kalkylmodellen, eller principerna, med mindre än att den datakälla som avses användas är angiven, specificerad och inlagd i utvärderingsmodellen.

Hållbarhet

Stadsnätsföreningen saknar PTS analys på hur den föreslagna kalkylmodellen kan skapa incitament som i förlängningen missgynnar investeringar i hållbara fibernät. Modellen visar ingen hänsyn till de val näten gör för att främja ekologisk hållbarhet, låg energiförbrukning eller sänkt CO2-avtryck.

[2] Modellreferensdokumentet Princip: 19, 24, 28

Det finns ingen text i modellreferensdokumentet kring hur kundutrustning ONU/CPE skall betraktas och därmed hindra nyanskaffad utrustning från att orsaka miljöbelastning. Här missar PTS möjligheten till att driva utveckling mot ett mer miljösmart nätbyggande.

Geomodellen

Stadsnätsföreningen ställer sig frågande till varför geomodellens upptagningsområden inte ingår i samrådet. Det finns därigenom ingen möjlighet att kunna avgöra den föreslagna geomodellens riktighet eller anpassning efter lokala förutsättningar.

En sådan bedömning kan enbart göras när nätägaren kan ta del av geomodellens specificerade upptagningsområde och lägga det lagret över sitt eget egentliga nätområde.

Nätnyttomodellen, som användes för att reglera elnätsbolagen, är ett exempel på hur viktigt det är att kunna göra denna typ av kontroller.

Där kunde bolagen gå in och granska geomodellen och konstatera att en flyttad nod fick mycket stor påverkan på resultatet. Detta ledde i sin tur att domstol slog fast att geomodellen i dess utformning inte kunde användas för sitt syfte.

PTS bör möjliggöra sådana kontroller och känslighetsanalyser innan kalkyl och geomodell ligger för nytt samråd.

Så som geomodellen beskrivs i modelldokumentet[3] är Stadsnätsföreningens bedömning att valet av topografiska lager är för lågt och att urvalet inte motiveras. Exempelvis saknas information om höjd, djup, järnväg vilka är avgörande faktorer för kostnader vid etablering av fibernät.

Stadsnätsföreningen lyfte redan i det tidigare samrådet att det finns brister i den föreslagna geomodellen relaterat till likheten med nätnyttomodellen och möjligheten för nätägare att analysera och simulera modellens utslag.

Stadsnätsföreningen lyfte också att det finns brister i geomodellen relaterat till de geografiska skillnaderna som finns i Sverige. Av beskrivningarna i modelldokumentet ser inte Stadsnätsföreningen att PTS tagit intryck av Stadsnätsföreningens synpunkter.

Resiliens

Princip 15: Anläggandet av moderna, effektiva fibernät ska följa etablerade branschstandarder och anläggningstekniker för robusta fibernät i Sverige. Utformning och anläggande ska vara förenliga med dokumentet Anvisning för robust fiber och andra relevanta krav.

Princip 4: Kostnaderna för nätet ska beräknas enligt metoden för långsiktiga inkrementella kostnader (LRIC) inklusive gemensamma kostnader.

[3] Modelldokumentet sid 15 Figur 2: Geomodellens modelleringssteg

PRINCIP 15

PTS hänvisar i sitt förslag att nät ska byggas enligt branschstandarder och anvisningen för robust fiber.[4] Trots detta tar den föreslagna kalkylmodellen inte höjd för att robusthet också kan vara kostnadsdrivande på kort sikt.

Stadsnätsföreningen är därför oroliga för att förslaget till kalkylmodell kan driva på incitament att frångå etablerade branschstandarder som myndigheten i flera andra sammanhang framhåller som viktiga och avgörande för att den svenska fiberinfrastrukturen ska vara både robust och säker.

En Kommande kalkylmodellen måste understödja kostnadstäckning för de investeringar och den drift som krävs för att uppfylla tillämpliga säkerhetskrav och etablerade branschstandarder. PTS behöver visa hur dessa kostnader beaktas, så att den kommande kalkylmodellen inte skapar incitament att minska nätens robusthet och resiliens.

PRINCIP 4

Modelleringen av en så kallad effektiv operatör exkluderar just den typ av kostnader som robusthet och resiliens representerar ur LRIC med hänvisning till Gigabitrekommendationen.

> *" Kostnader som uppstår till följd av ineffektivitet inkluderas därför inte; i stället beaktas enbart kostnader för effektiva investeringar enligt LRIC+. Detta är förenligt med konceptet om en hypotetiskt effektiv operatör och en framåtblickande nedifrån-och upp-metod."*[5]

Stadsnätsföreningen menar därför att PTS tolkning av skäl 40[6] exkluderar möjligheterna att bygga robusta och resilienta nät.

I stället är en lämplig kostnadstäckning för resiliens den riskpremie Gigabitrekommendationen förespråkar ovanpå ordinarie WACC för att säkerställa att nätägare kan ta investeringar där risken för utebliven kostnadstäckning är hög.[7]

Stadsnätet lyfte oron om underfinansiering och förändrade utbyggnadsbeteenden också vid det tidigare samrådet. Stadsnätsföreningen kan inte se att PTS tagit intryck av Stadsnätsföreningens synpunkter.

PTS och Resiliens

Avslutningsvis vill Stadsnätsföreningen ytterligare reflektera kring PTS inställning till resiliensfrågan.

PTS är tillsynsmyndighet för CSL[8] och Stadsnätsföreningen saknar ett resonemang av i vilken utsträckning förslaget till kalkylmodell riskerar att inte ge kostnadstäckning för investeringar som sker till följd av den nya lagstiftningen.

---

[4] Modellreferensdokumentet sid 8 och 30

[5] Modellreferensdokumentet sid 12 avsnitt 2.3

[6] Gigabitrekommendationen skäl 40

[7] Gigabitrekommendationen skäl 64, 65, 67

[8] Cybersäkerhetslagen

Stadsnätsföreningen har förståelse för att PTS har ett brett ansvarsområde och där det i flera fall tvingar myndigheten att göra avvägningar. Gällande området säkerhet- och robusthet bör det dock åtminstone göras en konsekvensanalys av myndigheten i de fall myndighetens beslut kan komma att påverka området negativt.

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att vikten av robusta och resilienta fibernät inte avspeglas i utkastet till kalkylmodellen

Lokala Föreskrifter

Avgifter för grävtillstånd, återställning, vägtillstånd, justering av PA[9] -och detaljplaner, skiljer sig kraftigt åt mellan landets olika kommuner, och så också den arbetstid handläggningstiden tar i anspråk för nätägaren från ansökan till beviljat tillstånd.

Vid beviljat tillstånd finns det ytterligare kostnadsskillnader som drivs av hur tillstånden är formulerade. Får nätägaren utföra återställningen själv, eller är det markägaren som utför? I flera fall saknas förutsättningar för nätägaren att påverka kostnaden.

Lokala föreskrifter kring hur ett arbete får lov att utföras är också väsentligt olika. Det finns kommuner som lämnar det helt åt den utförande parten att uppfylla APV, BAS-P och BAS-U etcetera och andra som kräver mycket mer långt gående avskiljningar av specificerad typ som genererar både separata hyres, arbets- och transportkostnader.

PTS resonerar om detta i resonemanget kring trekriterietestets första kriterie[10]. Ändå saknas parametrar för att integrera dessa varierande kostnader i den föreslagna kalkylmodellen.

Lokala tillståndskrav och återställningsvillkor kan medföra betydande kostnadsskillnader och dessa varierar inte bara mellan plats och part, utan också över tid. Stadsnätsföreningens bedömning är att denna frågeställning är relevant för samtliga nätägare men att ett stadsnät som enbart verkar i ett område med höga kostnader kan inte balansera dessa mot lägre kostnader i andra delar av landet. Den kommande kalkylmodellen behöver därför beakta lokala förutsättningar i stället för att enbart utgå från riksgenomsnitt

Om PTS i det slutgiltiga förslaget använder sig av en schabloniserad modell som ska spegla snittkostnaderna för lokala tillstånd kan detta ge stor påverkan på de stadsnät som enbart är etablerade i kommuner där prisbilden ligger över ett riksgenomsnitt.

Sammanfattningsvis så anser Stadsnätsföreningen att PTS i den föreslagna kalkylmodellen inte givit lokala föreskrifter den tyngd de utgör för hur nätägare kan verka i sitt nätområde.

[9] Plan och Arkitektur

[10] PTS Utkast till Marknadsanalys 5.1.1

Kalkylmodellens indatafil

Stadsnätsföreningen förstår att förslaget till kalkylmodellen är och måste vara en förenklad modell. Det är dock en balansgång där det är avgörande att förslaget i tillräckligt stor utsträckning ger förståelse för en färdig version för att nätägare ska kunna bidra i ett samråd.

Stadsnätsföreningens bedömning är att befintligt förslag inte är tillräckligt för att kunna göra en sådan bedömning.

Stadsnätsföreningen förstår att förslaget inte innehåller slutgiltiga prisnivåer. Analyser genomförda bland Stadsnätsföreningens medlemmar bekräftar att prisbilden inte stämmer överens med stadsnätens verkliga kostnader. Prisnivåerna i PTS förslag är genomgående långt under de verkliga kostnaderna som Stadsnätsföreningens medlemmar har.

Stadsnätsföreningen ser också att det är stora skillnader mellan landets olika delar. För aktörer, såsom stadsnäten, som enbart är etablerade inom ett avgränsat geografiskt område riskerar felaktiga prisnivåer i en slutgiltig modell att få stora konsekvenser.

Stadsnätsföreningens medlemmar kan inte bedöma den föreslagna kalkylmodellen med mindre att samtliga parametrar som skall ingå finns redovisade[11], att det framgår vad som ingår i en parameter, samt att det klargörs hur de parametrar som inte ingår skall hanteras.

> ***Sammanfattningsvis vill Stadsnätsföreningen särskilt påtala vikten av att prisnivåerna i förslaget inte också används i en slutgiltig kalkylmodell.***

Modernt nät och effektiva operatörer

Princip 1: Operatörerna som ska modelleras är hypotetiskt effektiva operatörer på sina respektive marknader.

Princip 2: Modellen ska anta att nätet byggs över en natt och ska klara av att hantera en omedelbar och fullständig realisering av efterfrågan.

Princip 10: De modellerade näten ska ansluta alla hushåll som för närvarande är anslutna till fibernäten. Nätens dimensionering baseras därmed på faktiskt anslutna hushåll (Homes Connected).

Princip 20: Samlokaliseringstjänster och tillhörande installationer ska modelleras och beräknas i enlighet med en nedifrån-och-upp-ansats enligt LRIC-metoden. Samlokaliseringsmodellen som hör till PTS tidigare kalkylmodell ska utgöra en startpunkt.

Princip 1

Den svenska bredbandsmarknaden skiljer sig tydligt från många andra EU-länder genom en stor andel lokala, kommunalt ägda nät vid sidan av ett fåtal nationella aktörer. Detta har både PTS och internationella aktörer som OECD tidigare lyft fram som en viktig framgångsfaktor för Sveriges digitalisering och konkurrenskraft.

[11] Kalkylmodellen -modellens indatafil -investment_cost_parameters

Stadsnätsföreningen anser att det är problematiskt att förhålla sig till begreppet "effektiv operatör". Detta är något som Stadsnätsföreningen också lyft i tidigare samråd.

Stadsnätsföreningen vill framhålla att metoden kan komma att bli särskilt olycklig under de marknadsförutsättningar som nu råder med större förändringar än någonsin tidigare.

Princip 2

Den nätmodell som presenteras i utkastet till kalkylmodellen visar ingen hänsyn till nationella skillnader i marknader jämfört med Europa som helhet. Erfarenheterna från elnätsregleringen visar tydligt riskerna med modeller som bygger på hypotetiska nät och schabloniserade antaganden.

Stadsnätsföreningen lyfte redan i förra samrådet riskerna kring att basera den kommande kalkylmodellens nätmodellering på ett fiktivt nät. Av beskrivningarna i modelldokumentet[12] ser inte Stadsnätsföreningen att PTS tagit intryck av Stadsnätsföreningens synpunkter.

Antagandet om ett nät som byggs färdigt omedelbart speglar inte de miljömässiga och praktiska begränsningar som påverkar verkliga utbyggnadsprojekt. Miljöprövningar, skyddade områden och säsongsberoende är förutsättningar kan påverka såväl genomförande som kostnader utan att fullt ut få genomslag i den kommande kalkylmodellen.

Genom att basera regleringen på ett fiktivt effektivt nät i stället för verkliga anläggningar, förlorar den föreslagna kalkylmodellen kopplingen till de faktiska kostnader som operatörerna bär. Också detta riskerar att bli mer påtagligt för de lokalt etablerade stadsnäten som är särskilt påverkade.

Elnätsregleringen visar en annan väg, där utgår man idag från faktiska kostnader och verkliga anläggningar, kompletterat med en prövning av rimlig effektivitet.

Princip 10

Den kommande kalkylmodellen behöver beakta rimlig dimensionering för framtida efteranslutningar. Om kostnadsberäkningen enbart utgår från dagens anslutningar riskerar förberedande investeringar i kanalisation, fiberpar och reservkapacitet att undervärderas.

Princip 20

Stadsnätsföreningen anser att PTS behöver visa hur den tidigare samlokaliseringsmodellen är representativ för de nätägare som den kommande kalkylmodellen ska omfatta. PTS konstaterar att den tidigare samlokaliseringsmodellen bygger på Telias accessnoder och att andra nätägares noder kan avvika väsentligt, men avser ändå att i huvudsak behålla modelleringen av fysiska installationer.

Bedömningen att kostnaderna är förhållandevis små och att en ny modellering inte vore proportionerlig behöver underbyggas. PTS bör redovisa vilka antaganden som behålls, hur dessa har validerats för olika nodtyper och nätstorlekar samt hur avvikelser påverkar de beräknade samlokaliseringskostnaderna. Det behöver säkerställas att den kommande samlokaliseringsmodellen återspeglar en effektiv modern fiberoperatör och inte för över kostnader eller arbetsmoment som följer av Telias historiska nätstruktur.

[12] 2.3 Geobearbetning

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att förenklingen av den föreslagna kalkylmodellens nätmodell på intet sätt överlappar den nätdesign, nodstruktur och de utbyggnadsmönster som finns och funnits i Sverige.

Kalkylmodellens relation till MDU och NRO

PRINCIP 9: DEN GEOGRAFISKA OMFATTNINGEN AV DE MODELLERADE FIBERNÄTEN SKA TA HÄNSYN TILL EFFEKTIVITETSVINSTER FRÅN SAMPRODUKTION OCH DÄRMED OMFATTA ALLA ANSLUTNINGAR OCH BYGGNADER SOM ANSES VARA EFFEKTIVT ANSLUTNA. DE MODELLERADE NÄTEN ANSLUTER DÄRFÖR ÄVEN ANDRA BYGGNADER ÄN ENFAMILJSHUS SÅSOM FLERFAMILJSHUS, FÖRETAG OCH OFFENTLIGA BYGGNADER.

PRINCIP 17: GEMENSAMMA KOSTNADER I ACCESSNÄTET FÖRDELAS GENOM ATT FLERFAMILJSHUS TILLDELAS SIN SJÄLVSTÄNDIGA KOSTNAD, MEDAN ÅTERSTÅENDE KOSTNADER ALLOKERAS TILL ENFAMILJSHUS.

Princip 9

Stadsnätsföreningen lyfte redan i förra samrådet att det finns brister i den föreslagna kalkylmodellen relaterat till de specifika grunderna för den svenska nätutbyggnaden, och att detta kan driva incitament för oönskade förändringar i investeringsvilja och nätdesign. I utkastet för kalkylmodellen ser inte Stadsnätsföreningen att PTS tagit intryck av Stadsnätsföreningens synpunkter.

PTS antagande i princip 9, om att investeringsbeslut[13] fattas för ett helt område är inte fel i sak, men det är inte allmängiltigt. För dåtidens nätutbyggnad och vid dagens förtätningsutbyggnad, fattas inte investeringsbeslut på ett helt område och skalfördelarna uteblir. En framåtriktad ansats behöver ta höjd för att förtätningsutbyggnad är ett givet steg i ett moget nät.

Detta ger vid handen att en kostnadsdelning i många fall inte alls är aktuell, då någon gemensam förläggning av Villa, MDU, NRO varken i dåtid eller i nutid genomförts.

Princip 17

PTS förslag innebär ett avsteg från principen att varje tjänst ska bära sina kostnader vilket riskerar att ge konsekvenser för i synnerhet företag och flerfamiljshus som finns längst bort från en nod.

Förslaget kan komma att få konsekvensen att en betydande andel av kostnaden för förbindelsen fördelas till Villa att det inte kommer att vara lönsamt att i flera fall ha kvar enskilda bestånd av företag/MDU om de inte är av mycket betydande storlek.

Detta visar på olämpligheten i att inte fördela kostnaderna jämt på de tjänster som nyttjar en förbindelse. Stadsnätsföreningen anser därför att MDU/NRO bör hanteras separat i den kommande kalkylmodellen.

[13] PTS Utkast till Marknadsanalys 5.1.1

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att varken MDU eller NRO per automatik skall ingå i den kommande kalkylmodellens kostnadsdelning.

Kostnadstäckning

Princip 6: Modellen ska beräkna kostnadsresultat per långsiktigt förväntad aktiv abonnentanslutning (fysisk eller virtuell) till enfamiljshus med beaktande av kostnadsbesparingar som uppnås till följd av samproduktion med andra tjänster.

Princip 11: Den modellerade långsiktiga inkrementella kostnaden ska fördelas utifrån den prognostiserade långsiktiga nivån av hushåll med ett aktivt abonnemang (Homes Activated).

Princip 29: Driftskostnader, indirekta investeringar och gemensamma kostnader ska beräknas genom att tillämpa påslag i relation till investeringsvärden. Data gällande dessa påslag ska samlas in, antingen från SMP-operatörer, andra intressenter eller relevanta jämförelsevärden.

Stadsnätföreningen förutsätter att "andra tjänster" i princip 6 avser svartfiber och VULA, dvs de tjänster som regleras i Marknad 1, även om en tydlig definition av begreppet saknas.

Ett antagande om 95 procents aktivering riskerar att underskatta kostnaden per aktiv anslutning i nät med lägre aktivering. Detta är särskilt betydelsefullt i områden med många fritidsbostäder och säsongsabonnemang. Den kommande kalkylmodellen behöver därför utgå från en realistisk långsiktig aktiveringsgrad för respektive nätområde.

Ett sådant antagande riskerar också att slå hårt mot nät som har en mycket ojämnt fördelad aktivering. Det kan exempelvis handla om kommuner med en stor andel deltid eller fritidsboende, där aktiveringsgraden är högre två till tre månader per år, och en lägre grad resterande tid av året.

Stadsnätsföreningen anser också att det är olyckligt att utgå från en hög aktiveringsgrad i och med att det just nu pågår en tydlig trend med avaktivering av tjänster i det fasta nätet till förmån för mobila tjänster. Detta är en trend som myndigheten själv bekräftat i andra arbeten.

Stadsnätsföreningen har i dialog med medlemmar getts flera exempel på där nätägare ser en trend där aktiveringsgraden minskar. Stadsnätsföreningen kan inte se att myndigheten gjort en bedömning bakom valet av nivå på aktiveringsgraden eller en bedömning gällande trolig framtida aktiveringsgrad.

Det är rimligt att PTS tydliggör hur

Sammanfattningsvis vill Stadsnätsföreningen särskilt påtala vikten av parametrarna i förslaget i sin helhet och sammantaget ger en god kostnadstäckning.

WACC

Princip 26: PTS beräknar en nominell WACC före skatt för det fasta nätet som används för modellen och som tillämpas för bl.a. beräkningar av annuiteter för infrastrukturinvesteringar.

Vad Stadsnätsföreningen kan utröna är att WACC-beräkningen baseras på värden och förutsättningar för en nationell operatör. Det är rimligt att WACC baseras på värden motsvarande alla de aktörer som blir reglerade i Marknad 1.

WACC på 4,2 procent reflekterar inte normala avkastningskrav vid nätbygge och nyetablering. Konsekvensen här blir snarare att den föreslagna kalkylmodellen driver rakt mot de förväntningar som BEREC framhåller är grund för reglering, dvs kraft i nyinvestering.

Som en jämförelse kan nämnas att den danska regleringsmyndigheten nyligen fick revidera sin WACC i den där använda kalkylmodellen till 5,3 procent. Stadsnätsföreningen har svårt att se vad som skulle motivera en betydligt lägre WACC i Sverige än i Danmark.

Gigabitrekommendationen föreslår även en riktad riskpremie[14] ovanpå WACC på för att skydda möjligheten till riskfylld investering.

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att befintlig räntenivå i WACC är otillräckligt, att den kommande kalkylmodellen skall baseras på de aktörer som blivit delgivna reglering av Marknad1, och att WACC behöver kompletteras med en riktad riskpremie.

Samförläggning

Princip 16: Modellen ska beakta kostnadsfördelning för schakt som genom samförläggning nyttjas gemensamt av fiberaccessnätet och corenät eller andra nät, såsom el-, gas-, vatten-, avlopps- eller mobila telekomnät.

Samförläggning kan ge besparingar, men möjligheterna och nettobesparingen varierar med lokala förutsättningar. Den kommande kalkylmodellens antaganden behöver därför spegla faktisk möjlighet till samförläggning och även de merkostnader som kan uppstå annars riskerar accessnätets kostnader att underskattas.

Vad gäller förekomsten av samförläggning så anser Stadsnätsföreningen att den i kalkylmodellen förekommande siffran på 30 procent är alldeles för hög.

Den danska regleringsmyndigheten justerade mer sin procentsats på 20 procent för att bättre spegla nätägarnas faktiska samförläggande, och räknar i sin modell med en samförläggning på 10 procent. En siffra som enligt Stadsnätsföreningen stämmer betydligt bättre med verkligheten än den höga andel PTS använder sig av i den modell som samråds.

I många fall finns accessnätet i villaområden som byggts för många år sedan och med etablering av el-, vatten- och avloppsledningar vid områdesutvecklingstillfället dvs de byggdes långt innan det var aktuellt med fibernät.

Eftersom corenätets kostnader inte ingår i utkastet till kalkylmodellen[15], ter det sig märkligt att en eventuell samförläggningsvinst med just corenätet skulle påverka hur accessnätets kostnader fördelas. Stadsnätsföreningens bedömning är att det är ovanligt att corenät förläggs i samma schakt som accessnät till villa, hos lokala fibernät.

[14] Gigabitrekommendationen skäl 64, 65, 67

[15] Modellreferensdokumentet Princip 7

Genom valet att utgå ifrån en modell som skapats för en nationell dominant aktör, som i stora drag förhåller sig till kopparnätets behov menar Stadsnätsföreningen att PTS åsidosätter sina egna principer om "effektiv modern operatör, och "nätet byggs över en natt". Stadsnätsförenigen bedömer att det är osannolikt att ett nytt nät hade reflekterat platser för inplacering på samma vis.

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att den kommande kalkylmodellen måste modelleras för de verksamheter som idag är aktuella för reglering i Marknad1, och inte efter en tidigare modell för en nationell operatör med helt andra förutsättningar

Anläggningsinfrastruktur

Princip 21: Nätinvesteringar ska värderas enligt återanskaffningsvärde med undantag för anläggningsinfrastruktur.

Princip 23: Fullt avskrivna tillgångar i anläggningsinfrastrukturen exkluderas från LRIC-kalkylen. Detta genomförs på indata-nivå genom att investeringsvärden för de berörda tillgångarna justeras med en relevant andel för respektive operatör.

Princip 21

Nätarkitektur och dimensionering sent 90-tal och tidigt 2000-tal ser vitalt annorlunda ut än idag och jämförelse till dimensionering och behov i ett så kallat modernt effektivt nät, gör gigabitrekommendationen icke tillämpningsbar för antagandet att kanalisation är osannolik att bytas ut.[16]

Princip 23

Befintlig kanalisation behöver kunna ersättas, flyttas och kapacitetsförstärkas när tekniska eller lokala förhållanden kräver det. Den kommande kalkylmodellen måste därför ge utrymme för nödvändiga återinvesteringar även i äldre anläggningsinfrastruktur. Att en tillgång är bokföringsmässigt avskriven innebär inte att behovet av framtida investeringar upphör.

Sammanfattningsvis anser Stadsnätsföreningen att anläggningsinfrastruktur bör hanteras på samma vis som övriga nätinvesteringar och värderas till återanskaffningsvärde.

[16] PTS Modellreferensdokumentet 5.2 - Gigabit-rekommendationen, skäl 48.